

Fundusz Efektywności Inwestycji Publicznych (FEIP)

Dlaczego ten obszar jest ważny?

Program jest nastawiony na stworzenie efektu systemowego: **podwyższenie efektywności wydatków inwestycyjnych sektora publicznego**, które pozwoli w każdej realizowanej inwestycji infrastrukturalnej (np. nowej drogi, dworca, szpitala, szkoły...) osiągać więcej wartości funkcjonalnej z każdej wydanej złotówki *lub* osiągać zakładany pułap wartości funkcjonalnej przy mniejszym wydatku. W efekcie środki publiczne przeznaczone na realizację inwestycji powinny silniej stymulować wzrost gospodarczy (zwiększenie efektu każdej wydanej złotówki).

Metodą na osiągnięcie tego efektu ma być upowszechnienie stosowania formuł relacji z wykonawcami inwestycji publicznych, które będą opierać się na rozliczeniu ich od początku (od postępowania zamówieniowego) z **kosztów całego cyklu życia nowej infrastruktury**. Przykładem formuły, w której takie podejście realizuje się najpełniej, jest Partnerstwo Publiczno-Prywatne. Celem jest doprowadzenie do tego, aby stosowanie takich formuł stało się dla publicznych inwestorów (np. GDDKiA, PKP PLK, Wody Polskie, samorządy) domyślnym podejściem do inwestycji, stosowanie formuł bez rachunku kosztów cyklu życia wyjątkiem, stosowanym tylko w uzasadnionych przypadkach. Byłoby to odwrócenie stanu dzisiejszego, w którym formuły takie jak PPP, pomimo wieloletnich wysiłków rządu (np. *Polityka Rządu w zakresie rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego*, publikacje UZP nt. rachunku kosztu cyklu życia) traktowane jest cały czas jako ostateczność, a nie pierwszy wybór.

Czym jest cykl życia i jak rozumieć "rachunek kosztu cyklu życia"? Cykl życia to pojęcie mieszczące w sobie wszelkie możliwe kolejne fazy istnienia infrastruktury - czyli nie tylko projektowanie i budowę, ale także np. używanie, naprawy, modernizacje, zmiany, wyburzanie, wycofanie czy usuwanie. Rachunek cyklu życia to symulacja, która ukazuje z góry wszystkie koszty związane z posiadaniem infrastruktury (np. koszty utrzymania i napraw budynku, kosztów prowadzenia w takim obiekcie działalności szpitala albo szkoły itd.), którą przeprowadza się w celu wyboru rozwiązań i ofert najbardziej konkurencyjnych pod względem sumy tych kosztów, a nie samych początkowych nakładów inwestycyjnych. Należy pamiętać, że oddanie do użytkowania infrastruktury nie kończy całego procesu.

Zamawiający ponosi późniejsze koszty utrzymania i ewentualnych modernizacji. Posiadając pełną wiedzę odnośnie przyszłych kosztów, zamawiający zyskuje świadomość i większą pewność, że inwestycja przez niego realizowana będzie nie tylko służyła użytkownikom, ale też, że jej utrzymanie pochłonie określoną część budżetu. Istnieją rozwiązania kontraktowe, które na wykonawcę nakładają ryzyko ekonomiczne związane z niewywiązaniem się z deklarowanych kosztów cyklu życia przez cały umownie określony czas trwania tego cyklu (np. 15, 20 czy 30 lat). Sposobem na wykorzystanie koncepcji cyklu życia w projektach infrastrukturalnych może być np. zawarcie z wykonawcą umowy, która poza projektowaniem i wykonawstwem będzie obejmować też wieloletnie utrzymanie obiektu w określonym standardzie technicznym i funkcjonalnym - taki jest np. podstawowy sens formuły PPP.

Dlaczego sektor publiczny nie stosuje dzisiaj powszechnie tego rodzaju rozwiązań i co z tym można zrobić? Wynika to z trudniejszego dla strony publicznej i bardziej długotrwałego procesu zamówieniowego (w postępowaniu negocjuje się i pisze znacznie bardziej rozbudowaną umowę – w PPP wynika to z jej wieloletniości oraz połączenia w niej wielu różnej natury zadań). Dlatego konieczne jest stworzenie instrumentu, który da publicznym inwestorom namacalną „premię” za wybór właśnie formuły zapewniającej efektywność kosztową inwestycji. Dlatego projekt zakłada utworzenie funduszu dotacyjnego, który będzie oferował dopłaty do inwestycji (w wys. rzędu 20% nakładów inwestycyjnych) pod warunkiem, że będą one realizowane w formule opartej na rachunku cyklu życia oraz będą przyczyniały się do postępów w zakresie wybranych celów polityki rozwoju (np. do zielonej transformacji albo transformacji cyfrowej).

Do kogo jest skierowany i kto na nim skorzysta?

Bezpośrednimi adresatami proponowanego programu są podmioty realizujące inwestycje publiczne - np. samorządy, GDDKiA, PKP PLK, Wody Polskie itd. Natomiast korzyści będą odczuwalne przez obywateli korzystających z usług publicznych - łączenie w wieloletniej umowie z jednym partnerem odpowiedzialności za projektowanie, budowanie i utrzymanie infrastruktury pozwala na otrzymanie infrastruktury lepszej jakości (wykonawca od początku wie, że projektuje i buduje "dla siebie", bo będzie potem przez wiele lat odpowiedzialny za eksploatację) oraz daje stabilny, egzekwowalny umownie standard utrzymania po oddaniu infrastruktury do użytkowania.